

MEMÒRIA HISTÒRICA

L'enterrament de Buenaventura Durruti, un dels anarquistes més coneguts, va ser multitudinari. En aquesta imatge, captada a la Via Laietana, es pot veure el local de la casa Cambó, expropiat per la CNT-FAI. L'AVENÇ

La ciutat de Barcelona, capital del moviment anarquista

Anarquistes i 'indignats' eren i són hostils al poder polític i econòmic

Reportatge

SÍLVIA MARIMON

“Joan Peiró –dirigent anarcosindicalista afusellat pels franquistes el 1942– segurament avui ja no diria que els naturalistes són els adulars de les bledes i el sol, però el moviment dels *indignats* fa olor d'anarquisme, tots dos aspiren a canviar a un món que consideren injust”, afirma Josep Termes (Barcelona, 1936). Termes, un dels grans referents en l'estudi del catalanisme i de moviments socials i populars, acaba de publicar un llibre imprescindible si es vol entendre qui eren aquests obrers que aspiraven a una arcàdia feliç sense déu ni amo: *Història del moviment anarquista a Espanya (1870-1980)* (L'Avenc).

A Termes l'apassiona el tema i això es traspu a l'obra. El 1957 ja va començar a interessar-se pel moviment anarquista. No va ser, però, el primer contacte: “Vaig créixer en un barri obrer servint cigalons i mongetes amb botifarra, tot eren obrers polititzats”, explica. Aquest lúcid historiador no només parla d'allò que ha viscut des de petit. “Tota la vida ha comprat i llegit llibres anarquistes”, assegura. I no exagera. Ha acumulat 30.000 llibres relacionats amb el moviment obrer i el catalanisme.

A *Història del moviment anarquista a Espanya (1870-1980)* “no he amagat res de l'essencial de la història del moviment anarquista (m'agrades o no)”, explica. Termes diu que no és anarquista: “Sóc massa eclèctic i independent”. No amaga, però, certa simpatia i respecte per aquests revolucionaris utòpics: “Foren els que més força i dignitat van aportar a la lluita per la millora i l'emancipació de les classes treba-

Adscripció
Termes defensa que l'anarquisme va ser catalanista

lladores abans de la guerra”. Tampoc no deixa de mencionar ni una sola de les brutalitats que van cometre alguns d'aquests llibertaris. A l'època del pistolisme, la majoria d'anarquistes anaven armats. Fins al punt que en un acte celebrat a l'Ateneu Sindicalista del carrer Palma, Salvador Seguí (conegut com el Noi del Sucre), avorrit de les crítiques, va dir: “Nois, no ens posem d'acord, oi que tots anem armats?”

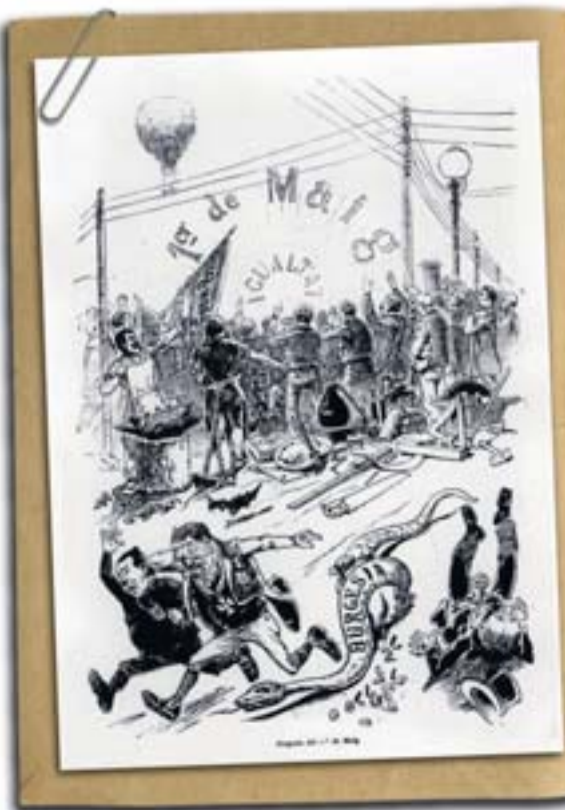
Doncs apaguem els llums, anem a trets i el que guanyi, vencedor. S'acabarà la polèmica”.

Anarquisme catalanista

El moviment anarquista, que demanava una revolució social que afavorís totes les classes socials no acceptava, segons Termes, “dirigents que no fossin d'aquesta procedència”. A més, afegeix l'historiador, els dirigents, “fos quin fos el seu càrrec, cobraven el mateix sou que un obrer”.

Termes defensa que hi va haver un anarquisme catalanista: “Lluitaven contra l'exèrcit, les forces de l'ordre i l'aparell de l'Estat, és a dir, Madrid”.

Per Termes, l'anarquisme mor en els últims anys del franquisme. Les noves generacions són marxistes i és aquest moviment “el que té finançament internacional”. A més, els anarquistes van cometre un error, “no tenien política intermèdia: era la revolució o res”. Termes no deixa de tenir un punt de revolucionari, malgrat el seu convenciment que la història ha demostrat que les revolucions acaben en desastre. “M'han fet fora de la universitat, de tertúlies...”, explica. Als 75 anys, continua investint amb força contra tot allò que no li agrada. ■

Els ideals

● Menyspreu i hostilitat envers el poder

Si ara un anarquista del 1920 aixequés el cap i “veïés els *indignats*, diria «aquests són dels meus», diu l'historiador Josep Termes. Tots dos menyspreen el poder perquè alimenta les desigualtats.

● Idealisme, volen canviar un món que veuen injust

Els dos moviments són idealistes, creuen que la revolució canviarà el món. Ni *indignats* ni anarquistes són abstencionistes.

● El món s'ha transmutat

El món del segle XXI no és el del XIX i principis del XX. Aleshores no hi havia ni globalització ni canvi climàtic. Tampoc la misèria és la mateixa.

El Primer de Maig. LA TRAMONTANA, 1892 (L'AVENÇ)

La radiografia

Josep Termes El gran referent del moviment obrer

JORDI PIZARRO

Als anys 60, en plena dictadura, Termes va publicar un llibre que ja era tota una declaració d'intencions: *El movimiento obrero en España. La Primera Internacional*. “Era el primer que es publicava a l'Espanya franquista del moviment obrer”, diu orgullós. Res ha estat un obstacle per a aquest lúcid, vitalista, sense pèls a la llengua i compromès catedràtic, guanyador del Premi d'Honor de les Lletres Catalanes. Nascut al barri barceloní del Camp d'en Grassot, fill d'emigrants pagesos, quan escriu sobre l'anarquisme, ho fa amb coneixement de causa. “L'he viscut des de petit, servint a la taverna dels meus pares”, diu. I ha llegit molt, ha arribat a acumular 30.000 llibres, que fa poc va donar al Museu d'Història de Catalunya.